

Voorbeelden van leerlingen die zich bemoeien met het sporten op school

Sport op school:
leerlingen regelen het zelf

colofon

Uitgave: Stichting Jeugd in Beweging, Arnhem

Auteurs: Chris Mooij, SLO (Stichting voor Leerplanontwikkeling)
m.m.v. Dic Houthoff en Ger van Mossel (SLO)

Redactie: Paul Duijvestijn

Vormgeving: Troost Communicatie, Utrecht

Druk:

Sport op school: leerlingen regelen het zelf

Jongeren die hun eigen sport regelen. Daar gaat het om in de campagne *whoZnext* van stichting Jeugd in Beweging. In de sportvereniging, op straat én... **op school**. Ook daar moeten jongeren de kans krijgen om mee te denken en mee te beslissen over de invulling van de gymlessen en de naschoolse sportactiviteiten. Al is het alleen maar omdat leerlingen zelf het beste weten wat ze leuk vinden. En bovendien: van sport regelen leren ze ook veel. Organiseren, leidinggeven, samenwerken. Maar belangrijker misschien nog wel is dat het de betrokkenheid van leerlingen bij hun school verhoogt. En daarmee de sfeer.

Voldoende reden dus om jongeren in te schakelen bij het sportgebeuren op school. De vraag is alleen: hoe pak je zoiets aan?

Het antwoord op die vraag staat in deze nieuwsbrief. Hierin geven we zes voorbeelden uit de praktijk. Voorbeelden van scholen die u zijn voorgegaan. Voorbeelden van leerlingen die zich bemoeien met het sporten op hun school. Door een scholiersportcommissie op te richten. Door andere leerlingen les te geven in de eigen tak van sport. Door een schoolsporttoernooi op te zetten. Door stage te lopen bij een sportvereniging of bij het sportbuurtwerk. Door een sportkadercursus te volgen als onderdeel van een beroepsopleiding. Door.....

Kortom: **whoZnext?!**

1. De schoolsportcommissie van het Vlietland College

Leerlingen die zelf allerhande sportactiviteiten (leren) organiseren. Dat leek ze wel wat bij het Vlietland College in Leiden. Daarop werd een schoolsportcommissie in het leven geroepen bestaande uit een groepje enthousiaste leerlingen. Deze commissie komt regelmatig bijeen en organiseert diverse sporttoernooien op school.

De leerlingen doen alles zelf: ze draaien de wedstrijdschema's in elkaar, zetten de materialen klaar en treden op als scheidsrechter. Ook houdt de commissie regelmatig een enquête om van andere leerlingen te horen welke sporten ze graag zouden willen doen. Want, zo vindt de commissie, schoolsport is iets van en voor *alle* leerlingen!

"Het geeft een enorme kick om te zien dat de deelnemers het leuk vinden", aldus een van de commissieleden. "En het organiseren zelf is ook gewoon erg leuk", vult een ander aan. "Het is echt onwijs gezellig zo met elkaar." Sommige leerlingen zien het vooral ook als een goede leerervaring: "Ik merk dat ik steeds zelfverzekerder word bij het fluiten van wedstrijden." En een ander: "Er komt van alles en nog wat kijken bij het organiseren van zo'n toernooi. Daar leer je veel van."

Natuurlijk wordt de schoolsportcommissie niet helemaal aan haar lot overgelaten. Enkele leraren zorgen waar nodig voor wat begeleiding. Ook zij zijn heel enthousiast: "Ook voor ons docenten werkt het enorm motiverend wanneer de leerlingen een activiteit zelf hebben georganiseerd en dit een succes wordt. De leerlingen in de commissie zie je een enorme ontwikkeling doormaken. In het begin komen ze nog giechelend binnen, na twee jaar geven ze volledig leiding bij een activiteit. Dan maken ze bijvoorbeeld wedstrijdschema's, die ze ook nog eens ter plekke aanpassen als een team plotseling niet komt opdagen."

"Wat nu is de grootste winst van de schoolsportcommissie?", zo vroegen we dezelfde leraar: "Dat is misschien wel de grote betrokkenheid van deze

leerlingen bij het wel en wee van het vak LO op school. Ook bij andere activiteiten tonen zij belangstelling of steken ze een helpende hand toe. De leerlingen leren er veel van, het verhoogt de sfeer en ik vind het zelf ook erg leuk. Daar besteed ik dus graag wat extra begeleidingstijd aan."

Kortom: **whoZnext?!**

2. Bewegen en regelen in 5 vwo bij OSG Northgo

Sporten op de middelbare school: vaak blijft het beperkt tot de wekelijkse gymlessen. Maar niet bij OSG Northgo in Noordwijk. Daar wordt van vwo-leerlingen verwacht dat ze ten minste één regeltaak voor het vak LO vervullen. Ze mogen daarbij kiezen uit coachen, organiseren van een toernooitje, of instructie geven aan andere leerlingen. En of dat gebeurt binnen de gewone les LO of daarbuiten, ook dat is aan de leerlingen zelf. Keuze te over dus. En mede daardoor ook gewoon erg leuk.

Een leraar LO: "De leerlingen kunnen en willen veel. Ze weten natuurlijk vaak al erg veel van hun eigen sport en kunnen hun enthousiasme goed overbrengen op medeleerlingen."

En een leerling: "Het is leuk dat je zelf mag kiezen wat je doet. Mij leek scheidsen bijvoorbeeld leuk, maar een vriend van me vond het leuker om schaatsles te geven. Daar zit hij namelijk zelf op."

Anderen maken een keuze op basis van praktische argumenten: "Ik heb gekozen voor coachen omdat ik weinig tijd heb om buiten de les veel voor te bereiden."

Zowel leraren als leerlingen zijn enthousiast over het 'bewegen en regelen'. Het brengt variatie en afwisseling in de gymlessen, het levert extra naschoolse activiteiten op en - niet onbelangrijk - jongeren raken meer betrokken bij het sporten op school. Zij zijn er nu immers zelf medeverantwoordelijk voor!

En daar leren ze veel van: "Je leert de leiding van iets op je te nemen en dat kan later van pas komen", vindt de een. "Je leert voor een groep te staan en orde te houden", vult een andere leerling aan.

Kortom: **whoZnext?!**

3. De sportklas van OSG Echnaton

Sommige jongeren zijn helemaal gek van sport. Speciaal voor hen heeft OSG Echnaton te Almere de zogenaamde sportklas opgericht. De leerlingen in deze klas krijgen wekelijks drie extra gymlessen. Die extra tijd wordt niet alleen gebruikt om zelf lekker te sporten, maar ook om kennis te maken met 'regelende taken' binnen de sport. Want de kans is groot dat deze sportieve jongeren vroeg of laat een actieve rol binnen de sport willen gaan spelen. Als trainer bijvoorbeeld, of als scheidsrechter. De sportklas is natuurlijk bij uitstek geschikt om leerlingen hier alvast op voor te bereiden.

"We weten nu bijvoorbeeld meer over hoe je moet lesgeven en hoe je bij tennis moet tellen. En je krijgt van de leraar te horen wat je goed en niet goed doet. Daar leer je veel van en het is ook hartstikke leuk", aldus een van de leerlingen uit de sportklas.

En een docent: "De sportklas is natuurlijk een ideale manier om praktijk en theorie te combineren.

Bij andere klassen kom je daar vaak niet aan toe."

Kortom: **whoZnext?!**

4. L02 als examenvak havo/ vwo

Woensdagmiddag, 15.00 uur. Op een buurtplein in de Amsterdamse woonwijk De Pijp doen enkele tientallen kinderen enthousiast mee aan verschillende sport- en bewegingsactiviteiten. Een handjevol jongeren van pakweg 17 jaar oud loopt rond om het allemaal in goede banen te leiden. Het blijken leerlingen van het St. Michaël College in Zaandam. Zij hebben gekozen voor het examenvak L02, waar een stage in het onderdeel 'leren regelen en organiseren' deel van uitmaakt. Bijvoorbeeld bij het sportbuurtwerk.

"Heel leuk om met kinderen uit verschillende culturen te werken", vindt een van de stagiaires in De Pijp. "Aan het enthousiasme van de deelnemers kun je zien of je het goed hebt gedaan. Je leert er echt heel veel van, ook voor later. Op tijd beginnen, alles netjes bijhouden, taken die je opgedragen krijgt ook uitvoeren, samenwerken, je aanpassen aan de situatie: allerlei zaken die met organiseren te maken hebben. En je leert dat je soms wel eens moet omgaan met kinderen die niet positief meewerken en de sfeer proberen te verpesten."

Bovendien zijn de leerlingen erg te spreken over de begeleiding van de sportbuurtwerker: "Je wordt op een bepaalde manier vrijgelaten. Alleen als het echt nodig is of als je het zelf vraagt word je geholpen. Dat werkt goed."

En niet alleen de leerlingen zijn positief gestemd over de stage 'leren regelen en organiseren', ook de leraar ziet er veel voordelen in: "Het onderwijs bereikt hele andere doelstellingen dan voorheen. Met goede informatie vooraf doen leerlingen veel waardevolle ervaringen op. De stage leert hen om kennis in de praktijk te gebruiken. Ieder op zijn eigen manier. Zo'n stageopdracht moet je dan ook niet vooraf helemaal dichttimmeren. Je moet de leerlingen bij de invulling een zekere mate van vrijheid gunnen. Behalve deze stageopdrachten kunnen leerlingen er bijvoorbeeld ook voor kiezen om een sportclinic te organiseren, al dan niet in samenwerking met een sportvereniging. Studiepunten voor het examenprogramma L02 zijn dus op verschillende manieren te verdienen. En dat werkt goed."

Kortom: **whoZnext?!**

5. De sportvereniging als stageplaats

Bij ROC De Landstede in Zwolle moeten leerlingen van de opleiding Sociaal-Cultureel Werk in hun eerste jaar een dagdeel in de week stage lopen bij een aanbieder van sportieve of recreatieve activiteiten. Dat kan onder andere bij een sportvereniging. Daar kunnen ze bijvoorbeeld een sportdag of sporttoernooi organiseren of helpen bij het schrijven van een jeugdbeleidsplan.

"Leuk en leerzaam tegelijk", zo vinden de leerlingen, alhoewel er ook best wat mindere kanten aan vastzitten: "Vergaderen, dat duurt altijd zo lang. Het hoort erbij, maar het is gewoon veel leuker om zelf sportactiviteiten voor te bereiden of uit te voeren."

Ook de leraar hecht veel waarde aan de stage: "Voor hun latere beroep zijn het belangrijke ervaringen. Ze kunnen bovendien zelf kiezen, bijvoorbeeld voor een vereniging waarvan al vrienden lid zijn, of omdat ze zelf die sport doen. De meesten volgen hun stage met veel plezier. Niet voor niets blijft het gros van de leerlingen ook na afloop van de stage gewoon bij de vereniging actief als vrijwilliger."

Kortom: **whoZnext?!**

6. Sportkadercursussen volgen op school

Als onderdeel van hun beroepsopleiding kunnen leerlingen van ROC De Friese Poort in Drachten kiezen voor cursussen als jeugdbasketbalbegeleider of jeugdvoetbalscheidsrechter. Cursussen die in nauwe samenwerking met gemeenten, verenigingen en sportbonden worden aangeboden. Er is keuze uit maar liefst acht sportkadercursussen, waaraan om en nabij de 200 leerlingen meedoen.

"En dat aantal groeit nog steeds", aldus een van de docenten. "De sportcursussen zijn enorm populair. Zowel bij de leerlingen, als bij de sportaanbieders. Er komen steeds meer sportbonden die vragen of ze in ons aanbod kunnen worden opgenomen. Het is ook verheugend om te zien dat de sportbonden contact houden met de cursisten en een beroep op hen blijven doen. Veel leerlingen gaan aan de slag als vrijwilliger bij de bond of binnen een vereniging waar ze een kadercursus hebben gevolgd."

Navraag bij de deelnemers leert dat de beloning in de vorm van studiepunten of een certificaat een belangrijke drijfveer was om mee te doen. "En het is gratis!", merkt één leerling lachend op. Om daar gelijk aan toe te voegen: "Maar het is ook gewoon erg leuk en interessant. Werken met kinderen spreekt me sowieso aan. Het geeft veel voldoening als het lukt om leiding te geven en tegelijk plezier te blijven maken. En ook zelf leer je er gewoon veel van. Ik wil er zeker nog iets mee gaan doen."

Kortom: **whoZnext?!**

Meer informatie

De hiervoor beschreven praktijkvoorbeelden komen uitvoeriger aan bod in het rapport *Leerlingen regelen het zelf*. Dit rapport, dat bedoeld is voor docenten, bevat ook aandachtspunten en tips voor scholen die iets soortgelijks van plan zijn. Het rapport is te bestellen bij:

Stichting Jeugd in Beweging
Postbus 302
6800 AH Arnhem
tel: 026 - 4834748
www.jib.nl

Meer weten over één van de beschreven projecten? Neem dan contact op met:

Chris Mooij, SLO (Stichting voor Leerplanontwikkeling)
Postbus 2041
7500 CA Enschede
tel: 053 - 4840456
e-mail: c.mooij@slo.nl